

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Trøndelag fylkeskommune
Fylkets hus
Postboks 2560
7735 STEINKJER

Vår dato: 01.10.2021
Vår ref.: 202111183-3
Arkiv: 323
Deres dato: 23.08.2021
Deres ref.: 202119592

Saksbehandler:
Helena Margareta Nynäs

Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag - innspill fra NVE

Viser til plan og handlingsprogram for kulturmiljøer i Trøndelag 2022-2030.

I 2019, i forbindelse med forarbeidene til denne planen, ga vi innspill – se vår ref. 201912573-2. NVEs arbeid med vassdrags- og energisektorens kulturminner ble der redegjort for. Dette er dere dermed kjent med, og vil ikke gjentas her. Siden 2019 har NVE igangsatt prosjekter som utvikler fagfeltet videre - nærmere om disse nedenfor.

Som direktorat har NVE ansvar for vassdrags- og energisektorens kulturminner og kulturmiljøer i et nasjonalt perspektiv. NVE følger opp ansvaret både som myndighetsutøver og som kunnskapsprodusent. Vi har rundt 230 listeførte kulturminner av nasjonal verdi som vi ivaretar i vår saksbehandling: [NVEs utvalgte kulturminner – NVE](#). Våre viktigste juridiske virkemidler ligger i konsesjonslovene. I forsknings- og utviklingsprosjekter samler vi bred tverrfaglig kunnskap. Dette er pågående kompetanseutviklende arbeid som legger grunnlag for vår egen og andres forvaltning.

Siden 2020 arbeider NVE med Riksantikvaren og fylkeskommuner om revidering av de listeførte kulturminnene - [Revidering av NVEs listeførte kulturminner - NVE](#).

NVE ser positivt på at «Kraftutbygging og energi» er ført opp som tema i deres plan under hovedtemaet «Næringsveier». Vi ser at både små og store kraftverk er ført opp, som for eksempel Lofossen kraftstasjon, Kistafoss kraftverk og Øvre og Nedre Leirfoss kraftverk med omgivelser. Små kraftverk har ikke NVE registrert og vurdert landsdekkende. De mindre kraftverk er slik sett viktige supplement.

Viser også til Landsverneplan for Statkraft fra 2013 og fredninger i den forbindelse siden 2020 - [Statkraft - Riksantikvaren](#). Nea kraftverk i Tydal, er i planen plassert i kategori «arkivmessig bevaring». Vi er ikke oppdatert med hensyn til hvordan Statkraft tenker seg oppfølgingen.

I forbindelse med Nea må nevnes at vårt pågående FoU-prosjekt *Kraft, kunnskap og kontekst i et vannkraftlandskap* i 2021 bruker nettopp magasinkraftverket Nea i Tydal som casestudie. Her deltar Statkraft, Produksjon Region Midt og Hauke Haptops fra Trøndelag fylkeskommune som

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

ressurspersoner. NIKU bidrar med faglige råd og innspill. Prosjektets mål er å prøve ut, og å anbefale, metoder som sikrer at et vannkraftverk kan forstås, analyseres og beskrives som et system i en større landskapskontekst. I 2020 gjorde vi en casestudie med elvekraftverket Skogfoss i Finnmark – [Vannkraften skaper landskap og kulturmiljøer - NVE](#). De to casestudiene utgjør en enhet, og vil samles i en sluttrapport desember 2021.

Trøndelag er en region der sikringstiltak i og langs vassdrag forekommer i stort omfang. *Arildsløkken*, antakelig et av Norges eldste sikringstiltak i en urban kontekst, er bare ett eksempel - [Forbygning mot erosjon i Nidelva ved Arildsløkken i Trondheim - NVE](#). NVE Region Midt planlegger for tiden, sammen med NGU, istandsetting av denne forbygning. Som grunnlag for planleggingen brukes også, med bidrag fra Riksarkivet, skrifter og tegninger fra sent 1700-tall.

Vi vil anmerke at vannkraft og ulike vassdragsreguleringer stått sentralt både i gruvedrift, sagbruksdrift og gårdsdrift. Dette belyser at slike anlegg krysser mange temaer – i tillegg til at de som kulturmiljøer og landskap krysser administrative inndelinger.

Helt generelt vil vi også peke på forvaltningens felles utfordring som gjelder å løfte blikket fra isolerte enkeltobjekter til større kulturmiljøer og kulturlandskap. Her har vi muligheter for både kunnskaps- og erfaringsoverføring fremover.

Med hilsen

Siri Slettvåg
seksjonssjef

Helena Margareta Nynäs
kulturminnerådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.